

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

17 септември 2020 година *

„Преюдициално запитване — Вътрешен пазар на електроенергия — Свободно движение на стоки — Член 35 ДФЕС — Количествени ограничения на износа — Мерки с равностоен ефект — Национална мярка, по силата на която производителите на електроенергия са задължени да предлагат цялото налично количество електроенергия само посредством конкурентен централизиран пазар на съответната държава членка“

По дело C-648/18

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Tribunalul București (Градски съд Букурещ, Румъния) с акт от 26 януари 2017 г., постъпил в Съда на 17 октомври 2018 г., в рамките на производство по дело

Autoritatea națională de reglementare în domeniul energiei (ANRE)

срещу

Societatea de Producere a Energiei Electrice în Hidrocentrale Hidroelectrica SA,

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: М. Vilaras, председател на състава, S. Rodin, D. Šváby, K. Jürimäe и N. Piçarra (докладчик), съдии,

генерален адвокат: М. Campos Sánchez-Bordona,

секретар: R. Schiano, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 23 януари 2020 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Autoritatea națională de reglementare în domeniul energiei (ANRE), от D. Chiriță, A.-M. Rilling, V. Alicuș, A.-I. Zorzoană и A.-A. Milea, подпомагани от R. Chiriță, O. Chiriță, R. O. Colcieri и B. Pantea, avocați,
- за Societatea de Producere a Energiei Electrice în Hidrocentrale Hidroelectrica SA, от C. Radu, подпомаган от C. Alexandru, K. Mansour и C. Calabache, avocați,

* Език на производството: румънски.

- за румънското правителство, първоначално от E. Gane, A. Wellman, R. I. Hațieganu, M. Chicu и С.-R. Canțâr, а впоследствие от E. Gane, A. Wellman, R. I. Hațieganu и M. Chicu, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от I. V. Rogalski, M. Huttunen и O. Beynet, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 2 април 2020 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 35 ДФЕС.
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Autoritatea națională de reglementare în domeniul energiei (ANRE) (Национален енергиен регулаторен орган, Румъния) и Societatea de Producere a Energiei Electrice în Hidrocentrale Hidroelectrica SA (наричано по-нататък „Hidroelectrica“) по повод на наказателно постановление № 36119 от 11 май 2015 г., издадено от ANRE спрямо Hidroelectric, с мотива че последното не е предложило на румънския конкурентен пазар на електроенергия цялото налично количество електроенергия, а е изнесло пряко част от него за унгарския пазар на електроенергия.

Правна уредба

Правото на Съюза

Директива 2009/72/ЕО

- 3 Съображения 3, 5, 25 и 51 от Директива 2009/72/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за отмяна на Директива 2003/54/ЕО (ОВ L 211, 2009 г., стр. 55) гласят:

„(3) Свободите, които Договорът [за функционирането на ЕС] гарантира на гражданите на Съюза, *inter alia*, свободното движение на стоки, свободата на установяване и свободата на предлагане на услуги — са възможни единствено в условията на напълно отворен пазар, който позволява на всички потребители да избират свободно своя доставчик и на всички доставчици — да извършват свободно доставки на своите клиенти.

[...]

(5) Сигурното снабдяване с електроенергия е от съществено значение за развитието на европейското общество, за прилагането на устойчива политика в областта на изменението на климата и за насърчаването на конкурентоспособността в рамките на вътрешния пазар.

[...]

(25) Сигурността на доставките на енергия е основен елемент от обществената сигурност и следователно е неразривно свързана с ефективното функциониране на вътрешния пазар на електроенергия и с интегрирането на изолираните пазари на електроенергия на държави членки. [...]

(51) Интересите на потребителите следва да бъдат в основата на настоящата директива, а качеството на услугите следва да бъде основна отговорност на електроенергийните предприятия. Необходимо е съществуващите права на потребителите да бъдат укрепени и гарантирани и те следва да включват по-голяма прозрачност. Защитата на потребителите следва да гарантира, че всички потребители в рамките на [Съюза] се ползват от конкурентния пазар. Държавите членки, или когато държавата членка е предвидила това — регулаторните органи, следва да осигуряват прилагането на правата на потребителите“.

- 4 Член 3 от тази директива, озаглавен „Задължения за обществени услуги и защита на клиентите“, предвижда в параграф 1:

„Държавите членки гарантират, въз основа на своята институционална организация и с необходимото внимание към принципа на субсидиарността, че, без да се засяга параграф 2, електроенергийните предприятия се управляват в съответствие с принципите на настоящата директива, с цел да се постигне конкурентен, сигурен и екологично устойчив пазар на електроенергия, и не упражняват дискриминация спрямо тези предприятия както по отношение на правата, така и по отношение на задълженията“.

- 5 Членове 36—38 от посочената директива, които се отнасят съответно до общите цели, задълженията и правомощията на националните регулаторни органи и режима при трансгранични въпроси, предвиждат редица инструменти за сътрудничество между тези органи.

Регламент (ЕС) № 1227/2011

- 6 Член 1, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия (ОВ L 326, 2011 г., стр. 1) гласи:

„Настоящият регламент установява правила, които забраняват практики на злоупотреба, засягащи пазарите за търговия на едро с енергия, които съответстват на правилата, приложими по отношение на финансовите пазари, и на правилното функциониране на тези пазари за търговия на едро с енергия, като отчитат техните специфични характеристики. В него се предвижда наблюдение на пазарите за търговия на едро с енергия от страна на Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия [...] при тясно сътрудничество с националните регулаторни органи и при отчитане на взаимодействието между Схемата за търговия с емисии и пазарите за търговия на едро с енергия“.

- 7 Членове 7—9 от Регламент № 1227/2011, които се отнасят съответно до наблюдението на пазара за търговия на едро с енергия, събирането на данни и регистрирането на участниците на този пазар, установяват правомощието на Агенцията да оказва съдействие на регулаторите на енергия, в сътрудничество с националните регулаторни органи, задължават участниците на този пазар да предоставят определена информация на тази агенция и създават европейски регистър на участниците на посочения пазар, който е достъпен за националните регулаторни органи и в който се вписва най-важната информация за сключените на този пазар сделки.

Регламент (ЕС) 2015/1222

- 8 Съгласно член 5, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2015/1222 на Комисията от 24 юли 2015 година за установяване на насоки относно разпределянето на преносната способност и управлението на претоварването (ОВ L 197, 2015 г., стр. 24):

„Ако в държава членка или в тръжна зона на държава членка към момента на влизането в сила на настоящия регламент вече е налице национален законоустановен монопол за услуги за сделки за ден напред и в рамките на деня, който изключва назначаването на повече от един НОПЕ [оператори, определени за извършване на услугите за сделки на националния пазар на електроенергия], въпросната държава членка трябва да уведоми [Европейската комисия] в срок от два месеца след влизането в сила на настоящия регламент и може да откаже назначаването на повече от един НОПЕ за тръжна зона“.

Румънското право

- 9 Legea nr. 123 energiei electrice și a gazelor naturale (Закон № 123 за електроенергията и природния газ) от 10 юли 2012 г. (*Monitorul Oficial al României*, част I, бр. 485 от 16 юли 2012 г.) в редакцията му, приложима към спора в главното производство (наричан по-нататък „Законът за електроенергията и природния газ“), гласи:

„Член 2

„Дейностите в областта на електрическата и на топлинната енергия, произвеждани комбинирани, трябва да са насочени към постигането на следните основни цели:

[...]

- с) създаване и осигуряване на функционирането на конкурентни електроенергийни пазари.

[...]

- h) подобряване на конкурентоспособността на вътрешния пазар на електроенергия и активно участие във формирането както на регионалния пазар, така и на вътрешния пазар на енергия [Съюза] и в развитието на трансграничния обмен.

[...]

Член 3

За целите на настоящата глава посочените по-долу понятия и изрази имат следното значение:

[...]

38. оператор на пазара на електроенергия: юридическото лице, което осигурява организацията и управлението на централизираните пазари, с изключение на балансиращия пазар, за целите на продажба на едро на електроенергия в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план.

[...]

49. централизиран пазар на електроенергия: организирана рамка за извършване на сделките с електроенергия между отделни икономически оператори с посредничеството на оператора на пазара на електроенергия или на оператора на преносната система въз основа на конкретни правила, одобрени от компетентния орган.

[...]

Член 10

[...]

2. Компетентният орган издава лицензи за:

[...]

f) управлението на централизирани пазари; на оператора на пазара на електроенергия се предоставя само един лиценз [...]

[...]

Член 20

1. Пазарът на електроенергия се състои от регулиран пазар и от конкурентен пазар, а сделките с енергия се извършват на едро или на дребно.

[...]

Член 23

1. Сделките с електроенергия се извършват на конкурентния пазар прозрачно, публично, централизирано и без дискриминация. [...]

[...]

Член 28

Производителите имат основно следните задължения:

[...]

с) да предлагат на конкурентния пазар цялото налично количество електроенергия публично и без дискриминация.

[...]“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

10 Hidroelectrica е румънско дружество, учредено по частното право, с мажоритарно публично участие, чиято дейност включва производство, пренос и разпространение на електроенергия. То притежава едновременно лиценз за производство и лиценз за доставка на електроенергия в Румъния, както и лиценз за търговия, издаден от Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (МЕКН) (Регулаторен орган в сектора на енергетиката и комуналните услуги, Унгария).

- 11 На 11 май 2015 г. с наказателно постановление № 36119 (наричано по-нататък „наказателното постановление“) ANRE уведомява Hidroelectrica за решението си да му наложи глоба за нарушение в приложение на разпоредбите на член 23, параграф 1 във връзка с член 28, буква с) от Закона за електроенергията и природния газ. Всъщност ANRE установява, че между декември 2014 г. и февруари 2015 г. Hidroelectrica е сключило пряко договори за продажба на електроенергия посредством унгарска електронна платформа за търговия, управлявана от Tradition Financial Services Ltd, регистриран в Обединеното кралство оператор, въпреки че е било длъжно да предлага цялото налично количество електроенергия прозрачно, публично, централизирано и без дискриминация на румънския централизиран пазар на електроенергия, тоест чрез платформите на OPCOM SA, единствения оператор на пазара на електроенергия в Румъния.
- 12 На 27 май 2015 г. Hidroelectrica обжалва пред Judecătoria Sectorului 1 București (Първоинстанционен съд на първи район, Букурещ, Румъния) наказателното постановление и иска отмяна на наложената му от ANRE глоба. Hidroelectrica изтъква, от една страна, че задължението за извършване на сделки единствено посредством някои контролирани или разрешени от държавата оператори представлява несъвместимо с член 35 ДФЕС ограничение на каналите за дистрибуция и от друга страна, че това задължение — като мярка, която ограничава свободното движение на електроенергия — не е обосновано в съответствие с член 36 ДФЕС. Освен това Hidroelectrica отбелязва, че в доклад за резултатите от секторното проучване на пазара на електроенергия от януари 2014 г. Consiliul Concurenței (Орган за защита на конкуренцията, Румъния) е посочил, че разпоредбите на Закона за електроенергията и природния газ трябва да се тълкуват в смисъл, че на производителите на електроенергия е разрешено да извършват пряко (или с посредничеството на дружества от тяхната група) продажби за износ.
- 13 Judecătoria Sectorului 1 București (Първоинстанционен съд на първи район, Букурещ) отменя наказателното постановление и освобождава Hidroelectrica от заплащането на наложената му от ANRE глоба. Той приема, че продажбата извън централизираните платформи на OPCOM не нарушава непременно член 23, параграф 1 от Закона за електроенергията и природния газ.
- 14 ANRE подава въззивна жалба срещу това решение пред запитващата юрисдикция, Tribunalul București (Градски съд Букурещ, Румъния).
- 15 Тази юрисдикция посочва, най-напред, че съгласно съобщението, озаглавено „Тълкуване на ANRE на разпоредбите на Закона за електроенергията и природния газ [...] относно възможностите за износ на електроенергия от производителите“, публикувано на 13 февруари 2015 г. на интернет страницата на ANRE, „цялото налично количество електроенергия трябва да се предлага прозрачно, публично, без дискриминация и централизирано посредством платформите на OPCOM“. В това отношение запитващата юрисдикция подчертава, че квалифицирането като „нарушение“ на прекия износ на електроенергия възпрепятства извършването на такава дейност, като се имат предвид тежките санкции, които ANRE може да наложи.
- 16 По-нататък запитващата юрисдикция отбелязва, че по аналогично дело Judecătoria Sectorului 2 București (Първоинстанционен съд на втори район, Букурещ, Румъния) е постановил, че макар член 23, параграф 1 от Закона за електроенергията и природния газ да изисква сделките с електроенергия да се извършват прозрачно, публично, централизирано и без дискриминация, тази разпоредба не изисква те да се извършват единствено посредством централизираните платформи на OPCOM. Въз основа на това запитващата юрисдикция стига до извода, че продажбата извън централизираните платформи на OPCOM не нарушава непременно посочената разпоредба и че следователно, за да обоснове твърдението, че действията на

съответния производител на електроенергия представляват нарушение, ANRE е трябвало да докаже, че съответната сделка е била осъществена извън конкурентния пазар непрозрачно, непублично, нецентрализирано и дискриминационно.

- 17 Накрая, запитващата юрисдикция отбелязва, че Съдът все още не се е произнасял по тълкуването на член 35 ДФЕС във връзка със закон, правна уредба или административна практика, с които се установява ограничение върху износа като разглежданото в главното производство.
- 18 При тези обстоятелства Tribunalul București (Градският съд, Букурещ) решава да спре производството по делото и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Допуска ли член 35 ДФЕС тълкуване на член 23, параграф 1 и на член 28, буква с) от [Закона за електроенергията и природния газ], съгласно което румънските производители на електроенергия са длъжни да търгуват цялото количество произведена от тях електроенергия единствено на централизиран конкурентен пазар в Румъния, като същевременно са налице възможности за износ на енергия, но не директно, а с посредничеството на дружества за търговия?“.

По преюдициалния въпрос

По допустимостта

- 19 ANRE повдига възражение за недопустимост на преюдициалното запитване, като твърди, че то се отнася не до тълкуването на разпоредба от правото на Съюза, а до тълкуването на национално законодателство, прието от национален орган. Съдът не бил компетентен да се произнася по различия в тълкуването или прилагането на норми на националното право.
- 20 В това отношение следва да се припомни, че макар в рамките на член 267 ДФЕС Съдът да не следва да се произнася по съвместимостта с правото на Съюза на национална законова или подзаконова разпоредба или на тълкуването ѝ от националните правоприлагащи органи, той е компетентен да предостави на запитващата юрисдикция всички насоки за тълкуване на правото на Съюза, които да ѝ позволят да се произнесе по съвместимостта или тълкуването на националната разпоредба с посочената разпоредба на Съюза (вж. решения от 10 март 1983 г., Syndicat national des fabricants raffineurs d'huile de graissage и др., 172/82, EU:C:1983:69, т. 8 и от 2 юли 1987 г., Lefèvre, 188/86, EU:C:1987:327, т. 6).
- 21 Както обаче отбелязва генералният адвокат в точка 29 от заключението си, запитващата юрисдикция не иска от Съда да се произнесе по тълкуването на Закона за електроенергията и природния газ, а изразява съмнения относно съвместимостта на тълкуването на този закон от националния орган с член 35 ДФЕС.
- 22 От това следва, че доводите на ANRE относно недопустимостта на преюдициалното запитване трябва да се отхвърлят.

По същество

- 23 С преюдициалния си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали членове 35 ДФЕС и 36 ДФЕС трябва да се тълкуват в смисъл, че национално законодателство, което — съгласно тълкуването му от правоприлагащия орган — задължава националните производители на електроенергия да предлагат цялото налично количество електроенергия посредством платформите, управлявани от единствения оператор, определен за извършване на

услугите за сделки на националния пазар на електроенергия, представлява мярка с равностоен на количествено ограничение на износа ефект, която не може да бъде обоснована в съответствие с член 36 ДФЕС или въз основа на императивно изискване от общ интерес.

По приложимостта на член 35 ДФЕС

- 24 ANRE и румънското правителство изтъкват, че член 35 ДФЕС не е приложим в случая, тъй като в съответния сектор е извършена законодателна хармонизация на нивото на Съюза. Те считат, от една страна, че член 5 от Регламент 2015/1222 позволява на държавите членки да определят само един оператор за услугите за сделки на националния пазар на електроенергия и от друга страна, че ако в държава членка вече е налице законоустановен монопол за услугите за сделки за ден напред и в рамките на деня, тази държава е трябвало да уведоми Комисията за това в срок от два месеца след влизането в сила на този регламент. В приложение на тази разпоредба румънският министър на енергетиката, малките и средните предприятия и предприемаческия сектор уведоми Комисията, че съгласно Закона за електроенергията и природния газ ОРСОМ е единственият оператор, определен за извършване на услугите за сделки на румънския пазар на електроенергия. Следователно този закон трябвало да се преценява в съответствие с Регламент 2015/1222.
- 25 Съгласно постоянната съдебна практика всяка национална мярка в област, предмет на изчерпателна хармонизация на равнището на Съюза, трябва да бъде оценявана с оглед на разпоредбите на тази мярка за хармонизация, а не с оглед на тези на първичното право (решение от 18 септември 2019 г., VIRA, C-222/18, EU:C:2019:751, т. 52 и цитираната съдебна практика).
- 26 В това отношение е достатъчно да се посочи, че фактите по главното производство не попадат във времеви обхват на Регламент 2015/1222. Всъщност тези факти са настъпили между декември 2014 г. и февруари 2015 г., докато съгласно член 84 от този регламент той влиза в сила едва на 14 август 2015 г., двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз* на 25 юли 2015 г.
- 27 Освен това, както отбелязва генералният адвокат в точка 35 от заключението си, с Директива 2009/72 — като инструмент за уреждане на вътрешния пазар на електроенергия — не се осъществява пълна хармонизация на този пазар и не се установяват специални разпоредби относно сделките с електроенергия. Както е видно от член 3 от тази директива, тя установява само някои общи принципи, които държавите членки трябва да спазват за постигането на конкурентен, сигурен и екологично устойчив пазар на електроенергия.
- 28 От това следва, че в случая член 35 ДФЕС е приложим, тъй като Съдът е постановил, че електроенергията попада в приложното поле на разпоредбите на Договора за функционирането на ЕС относно свободното движение на стоки (вж. в този смисъл решенията от 27 април 1994 г., *Almelo*, C-393/92, EU:C:1994:171, т. 28 и от 11 септември 2014 г., *Essent Belgium*, C-204/12—C-208/12, EU:C:2014:2192, т. 122).

По наличието на мярка с равностоен ефект по смисъла на член 35 ДФЕС

- 29 За да се отговори на въпроса дали национално законодателство — съгласно тълкуването му от правоприлагащия орган — представлява мярка с равностоен на количествено ограничение ефект по смисъла на член 35 ДФЕС, следва да се припомни, от една страна, че Съдът е квалифицирал като мерки с равностоен на количествено ограничение ефект по смисъла на този член националните мерки, които са приложими към всички оператори с дейност на националната територия и които засягат повече стоките, които напускат пазара на държавата членка на износа, отколкото пускането в продажба на стоките на националния пазар на тази

държава членка (решение от 28 февруари 2018 г. ZPT, C-518/16, EU:C:2018:126, т. 43 и цитираната съдебна практика). От друга страна, Съдът е постановил, че всяко ограничение, дори и незначително, на някоя от предвидените в Договора за функционирането на ЕС основни свободи, се забранява с този договор, освен ако последиците от него не се считат за твърде несигурни или твърде непреки, за да може подобно ограничение да се счита за ограничение по смисъла на член 35 ДФЕС (вж. в този смисъл решения от 28 февруари 2018 г., ZPT, C-518/16, EU:C:2018:126, т. 44 и от 21 юни 2016 г., New Valmar, C-15/15, EU:C:2016:464, т. 37 и 45 и цитираната съдебна практика).

- 30 ANRE и румънското правителство изтъкват, че задължението, което член 23, параграф 1 и член 28, буква с) от Закона за електроенергията и природния газ налагат на производителите, а именно да предлагат цялото налично количество електроенергия на националния централизиран пазар, не се отнася само до износа. За да докажат, че разглежданото в главното производство законодателство няма ограничително въздействие върху износа на електроенергия, те се позовават на статистически данни, сочещи повишаване на този износ.
- 31 От акта за преюдициално запитване обаче е видно, че разглежданите в главното производство разпоредби — съгласно тълкуването им от ANRE — лишават румънските производители на електроенергия, които са получили лицензи за търговия в други държави членки, чиито пазари на електроенергия функционират успоредно с този на Румъния, от възможността да търгуват на двустранна основа електроенергия и евентуално да я изнасят директно към тези пазари. Като препятстват обаче двустранната търговия между производителите на електроенергия и техните потенциални клиенти, тези разпоредби имплицитно забраняват прекия износ и предполагат, че произведената в съответната държава членка електроенергия е насочена по-скоро към вътрешното потребление, както признава самото румънско правителство.
- 32 Статистическите данни, на които се позовават ANRE и румънското правителство, сочещи повишаване на износа на румънския пазар на електроенергия, не могат да оборят тези съображения, тъй като не може да се изключи, че равнището на износа би било още по-значително, ако не съществуваша разглежданите в главното производство разпоредби. Тези данни позволяват единствено да се заключи, че разглежданото в главното производство законодателство не възпрепятства напълно износа на електроенергия от румънския пазар, което не се оспорва в главното производство.
- 33 Следователно разглежданото в главното производство законодателство засяга повече износа на електроенергия, тъй като забранява прекия износ от производители на електроенергия от Румъния, като дава приоритет на доставките на електроенергия на националния пазар. Следователно такова законодателство представлява мярка с равностоен на количествено ограничение ефект по смисъла на член 35 ДФЕС.

По обосноваването на мярката с равностоен на количествено ограничение ефект по смисъла на член 35 ДФЕС

- 34 Национална мярка, която противоречи на член 35 ДФЕС, може да бъде обоснована с някое от съображенията по член 36 ДФЕС, както и с императивни изисквания от общ интерес, при условие че преследваната от нея цел е законосъобразна и е пропорционална на тази цел (вж. решение от 16 декември 2008 г., Gysbrechts и Santurel Inter, C-205/07, EU:C:2008:730, т. 45). Националните органи трябва да посочат съображенията, които могат да обосноват такива мерки като забрани, представляващи изключение от принципа на свободно движение на стоки.

- 35 В случая румънското правителство най-напред изтъква общо в писменото си становище, че член 23, параграф 1 и член 28, буква с) от Закона за електроенергията и природния газ са въведени, за да се гарантира прозрачност при сключването на договори на функционален пазар, като се насърчи лоялната конкуренция и се улеснени достъпът на различните доставчици с цел да се гарантира на потребителите сигурността на енергийните доставки. След това в съдебното заседание в отговор на въпрос на Съда румънското правителство уточнява, че този закон има за цел да защити сигурността на енергийните доставки.
- 36 Съдът обаче е постановил, че защитата на сигурността на енергийните доставки може да спада към съображенията, свързани с обществената сигурност по смисъла на член 36 ДФЕС (вж. в този смисъл решение от 10 юли 1984 г., *Campus Oil* и др., 72/83, EU:C:1984:256, т. 34).
- 37 Именно с оглед на тези обстоятелства следва да се прецени дали национално законодателство, тълкувано в смисъл, че националните производители на електроенергия са длъжни да предлагат цялото налично количество електроенергия посредством платформите, управлявани от единствения оператор, определен за извършване на услугите за търговия на националния пазар на електроенергия, е пропорционално на преследваната легитимна цел. За тази цел е важно да се провери не само дали средствата, които то използва, са в състояние да гарантират осъществяването на тази цел, но и дали не надхвърлят необходимото за постигането ѝ (решение от 16 декември 2008 г., *Gysbrechts и Santurel Inter*, C-205/07, EU:C:2008:730, т. 51).
- 38 Що се отнася до годността на това законодателство да постигне целта за сигурност на енергийните доставки, следва да се отбележи, че задължението, наложено на националните производители на електроенергия, да предлагат цялото налично количество електроенергия посредством платформите за търговия, управлявани от единствения оператор, определен за извършване на услугите за търговия на националния пазар на електроенергия, като се забранят двустранните продажби между тези производители и техните клиенти, само по себе си не изглежда негодно да гарантира постигането на целта за сигурност на енергийните доставки, тъй като то има за цел да гарантира, че наличното количество електроенергия ще бъде насочено повече към вътрешното потребление на електроенергия.
- 39 При това положение трябва да се припомни, че ограничителна мярка може да се счита за годна да гарантира осъществяването на преследваната цел само ако действително отговаря на стремежа тя да бъде постигната чрез съгласувани и систематични действия (решение от 23 декември 2015 г., *Scotch Whisky Association* и др., C-333/14, EU:C:2015:845, т. 37).
- 40 Както обаче отбелязва генералният адвокат в точка 78 от заключението си, обстоятелството, че посредниците могат да купуват електроенергия на пазара на едро, за да я изнасят впоследствие към други държави членки без ограничения, аналогични на наложените на производителите, разкрива несъответствие на мярката с преследваната цел. Всъщност, макар според румънското правителство прекият износ на електроенергия да застрашава сигурността на доставките на електроенергия, такъв риск съществува независимо дали износът се извършва от производителите, или от посредниците.
- 41 Що се отнася до въпроса дали разглежданото в главното производство законодателство не надхвърля необходимото за постигането на преследваната от него цел, румънското правителство изтъква, че двустранните продажби водят до изкривяване на пазара на електроенергия по-специално когато производителят притежава значителна част от този пазар, както бил случаят с *Hidroelectrica*. Според това правителство прекият износ на електроенергия оказва отрицателно въздействие върху наличната електроенергия на националния пазар и върху промяната на цената на електроенергията. Следователно задължението за предлагане на цялото налично количество електроенергия посредством платформите за търговия, управлявани от единствения оператор, определен на този пазар, било пропорционално, като се има предвид рискът, до който води непрозрачната и дискриминационна продажба на електроенергия.

- 42 Както обаче отбелязва генералният адвокат в точки 73 и 74 от заключението си, задължението за предлагане на цялото налично количество електроенергия посредством платформите за търговия, управлявани от единствения оператор, определен за извършване на услугите за сделки на националния пазар на електроенергия, като мярка за избягване на отрицателното въздействие на прекия износ върху промяната на цената на електроенергията на националния пазар, надхвърля необходимото за гарантиране сигурността на доставките на електроенергия.
- 43 Всъщност гарантирането на доставки на електроенергия не означава гарантиране на доставки на електроенергия на най-добрата цена. Съображенията от чисто икономически и търговски характер, които са в основата на разглежданото в главното производство национално законодателство, не спадат към съображенията, свързани с обществената сигурност, по смисъла на член 36 ДФЕС, нито към изискванията от общ интерес, които могат да обосноват количествените ограничения на износа или мерките с равностоен ефект. Ако подобни съображения могат да обосноват забраната за пряк износ на електроенергия, самият принцип на вътрешния пазар би бил поставен под въпрос.
- 44 Що се отнася до риска за снабдяването на националния пазар, който според румънското правителство би породила непрозрачната и дискриминационна продажба на електроенергията, следва да се отбележи, че в случая съществуват мерки, които ограничават в по-малка степен свободата на движение на електроенергия на вътрешния пазар, отколкото разглежданото в главното производство национално законодателство.
- 45 Всъщност, както отбелязва генералният адвокат в точки 64—70 от заключението си, такива мерки са посочени по-специално в членове 7—9 от Регламент № 1227/2011 и в членове 36—38 от Директива 2009/72. Тези разпоредби установяват механизми за сътрудничество между националните регулаторни органи в областта на надзора на пазарите на едро на енергия и предвиждат правила за засилване на прозрачността и целостта на този пазар.
- 46 От гореизложеното следва, че наложеното на националните производители на електроенергия задължение да предлагат цялото налично количество електроенергия посредством платформите, управлявани от единствения оператор, определен за извършване на услугите за сделки на националния пазар на електроенергия, надхвърля необходимото за постигането на преследваната цел.
- 47 С оглед на всички изложени по-горе съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че членове 35 ДФЕС и 36 ДФЕС трябва да се тълкуват в смисъл, че национално законодателство, което — съгласно тълкуването му от правоприлагащия органа — задължава националните производители на електроенергия да предлагат цялото налично количество електроенергия посредством платформите, управлявани от единствения оператор, определен за извършване на услугите за сделки на националния пазар на електроенергия, представлява мярка с равностоен на количествено ограничение на износа ефект, която не може да бъде обоснована със съображения за обществена сигурност, свързани със сигурността на енергийните доставки, тъй като такова законодателство не е пропорционално на преследваната цел.

По съдебните разноски

- 48 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

Членове 35 ДФЕС и 36 ДФЕС трябва да се тълкуват в смисъл, че национално законодателство, което — съгласно тълкуването му от правоприлагащия органа — задължава националните производители на електроенергия да предлагат цялото налично количество електроенергия посредством платформите, управлявани от единствения оператор, определен за извършване на услугите за сделки на националния пазар на електроенергия, представлява мярка с равностоеен на количествено ограничение на износа ефект, която не може да бъде обоснована със съображения за обществена сигурност, свързани със сигурността на енергийните доставки, тъй като такова законодателство не е пропорционално на преследваната цел.

Подписи